

Beste leerkracht,

Met veel verschillende leerlingen in de klas kan het voor leerkrachten soms fijn zijn om ondersteuning te krijgen om met alle kinderen een goede relatie op te bouwen. Vooral de omgang met leerlingen die opstandig zijn en moeilijk luisteren kan voor leerkrachten een uitdaging zijn. Een goede relatie tussen leerkracht en leerling, met daarbij ook oog voor het stellen van grenzen, bevordert optimaal functioneren van leerlingen en draagt bij aan een positieve sfeer in de klas. Dat is waar het onderzoeksproject B-KIJK (Beter met een Kind In Je Klas) zich op richt.

Samen met de Vrije Universiteit, Universiteit Leiden, Yulius en een aantal scholen hebben we twee interventies ontwikkeld om leerkrachten te ondersteunen in de omgang met leerlingen waarmee zij een moeizame interactie ervaren vanwege het gedrag van de leerling.

VIPP-School

VIPP-School is een aanpassing van een bestaande effectieve interventie voor opvoeders en hun kinderen om gedragsproblemen te verminderen en de onderlinge relatie te verbeteren (VIPP-SD). Deze interventie hebben we aangepast voor de schoolcontext. VIPP-School bestaat uit zes bezoeken van +/- 1,5 uur waarbij een VIPP-ondersteuner elke 2 à 3 weken op school komt. Vier keer in een ruimte buiten de klas en één keer in de klas doe je samen met een door jou geselecteerde leerling (waarmee je een moeizame relatie ervaart vanwege diens gedrag) in 15 minuten een aantal taakjes (boek lezen, spelen met lego, puzzelen). Dit kan bijvoorbeeld in de pauze, tijdens een gymles of wanneer een stagiaire of collega de klas even waarneemt. Deze taakjes worden gefilmd. Vervolgens worden de opnamen van het vorige bezoek besproken, zonder de leerling.

Zoom-consultatie

Zoom-consultatie gaat in zes consulten van +/- 30 minuten per Zoom in op het welzijn en gedrag van de leerling. Om de 2 à 3 weken neemt een orthopedagoog/psycholoog op een afgesproken moment contact met je op om aan de hand van een aantal vragen het functioneren van de leerling in de afgelopen weken te bespreken. De leerling is daar niet bij. Thema's die daarbij aan bod komen zijn o.a. contact met leeftijdsgenoten, leervorderingen en stemming. Maar er is ook ruimte voor vragen of thema's die je zelf inbrengt. Naar behoefte wordt advies gegeven over de thema's waar je tegen aan loopt.

De sessies van beide interventies vinden plaats op een moment dat voor jou goed uitkomt (kan ook buiten schooltijd). Beide interventies bieden leerkrachten via 1-op-1 coaching handvatten om de relatie met een leerling met moeilijk gedrag te verbeteren, waardoor gedragsproblemen af zullen nemen, zowel de leerkracht als de leerling zich beter voelt en de sfeer in de klas verbetert. Niet alleen de individuele leerling, maar de hele klas kan dan ook baat hebben van de interventie. Deelname aan de interventie vraagt een tijdsinvestering; maximaal 8 uur in 3 maanden. Tegelijkertijd verwachten we dat deelname je op termijn tijd zal schelen, omdat je gedrag van een leerling niet meer continu hoeft te corrigeren, maar de sfeer in de klas prettig is en interacties soepel verlopen.

We willen graag weten welke van deze twee interventies leerkrachten het beste helpt om te gaan met hun leerlingen. Daarom willen we je vragen mee te doen aan een onderzoek. De ouders van de door jou geselecteerde leerling moeten ook toestemming geven voor deelname.

Wat betekent meedoen?

Meedoen betekent dat we gaan loten welke leerkracht welke interventie volgt. Zo kunnen we de werkzaamheid van beide interventies goed met elkaar vergelijken. Na loting krijg je te horen welke interventie je gaat doen, en maak je met de coach individuele afspraken over de bezoeken/consulten.

Welke gegevens worden verzameld en waarom?

Om je voor het onderzoek te kunnen benaderen vragen we je contactgegevens. Om iets te kunnen zeggen over de werkzaamheid van beide interventies vragen we je op drie momenten een aantal (digitale) vragenlijsten in te vullen. Deze vragen gaan over het gedrag van de leerling in de klas, de relatie tussen jou en de leerling en hoe je je voelt voor de klas. Het invullen van deze vragen duurt per keer maximaal 20 minuten. De school ontvangt een vergoeding voor deze geïnvesteerde tijd. De eerste keer invullen is voorafgaand aan de interventie, de tweede keer direct na afloop en de derde en laatste keer drie maanden na afloop van de interventie, om ook iets te kunnen zeggen over de effecten van de interventie op langere termijn. Op dezelfde momenten wordt ook de deelnemende leerling gevraagd twee vragenlijsten in te vullen. Deze vragen gaan over de schoolbeleving en over hoe de leerling de relatie met jou ervaart. Een onderzoeksassistent helpt daarbij. Deze zelfde onderzoeksassistent komt op dezelfde drie momenten filmopnamen maken van jou samen met de geselecteerde leerling terwijl jullie een paar taakjes doen om te kijken hoe jullie samenwerken. Daarnaast kijkt de onderzoeksassistent op die drie momenten ook een ochtend mee in de klas om te kijken hoe de sfeer in de klas is. Hierbij letten we specifiek op het emotionele klassenklimaat. Deze meetmomenten vinden plaats in goed overleg tussen jou en de onderzoeksassistent zodat de reguliere daginvulling zo min mogelijk verstoord wordt.

Hoe worden de gegevens beveiligd?

Binnen dit onderzoek verzamelen we gegevens van vragenlijsten en observaties en maken we video-opnamen. Alle antwoorden op de vragenlijsten, scores van de klassenobservaties en van de video-opnamen en de video-opnamen zelf worden opgeslagen onder een code. Je contactgegevens worden apart van de onderzoeksgegevens bewaard. Alle gegevens blijven vertrouwelijk, alleen de onderzoekers weten welke naam bij welke code hoort. Deze onderzoekers werken bij de Vrije Universiteit en Yulius en hebben onderling afspraken gemaakt en vast gelegd over het beveiligd delen van data. De onderzoeksgegevens worden standaard 10 jaar na het verschijnen van de laatste onderzoekspublicatie bewaard, zodat kan worden gecontroleerd of de conclusies uit het onderzoek kloppen. Wanneer – in een uitzonderlijk geval (bv. bij twijfel over de juistheid van de conclusies uit het onderzoek) – een derde partij toegang tot de data nodig heeft, worden er zorgvuldige maatregelen genomen om de gegevens te beschermen.

Hergebruik en anoniem delen van gegevens voor nieuw onderzoek

Binnen het onderzoek verzamelen we data waarmee ook andere onderzoeksvragen over verdere professionalisering van leerkrachten beantwoord kunnen worden. Deze onderzoeksvragen vallen buiten dit project. Om te voorkomen dat voor verschillende onderzoeken vergelijkbare gegevens

worden verzameld en deelnemers daarmee dubbel worden belast, zijn er steeds meer initiatieven die verzamelde onderzoeksgegevens archiveren om opnieuw te kunnen gebruiken. Na afloop van het onderzoek willen we het pseudo-anonieme databestand met de antwoorden op de vragenlijsten en de scores van de klassenobservaties en scores van de video-opnamen beschikbaar maken voor hergebruik in een gedeelde database. De scores in dit databestand zijn niet tot nauwelijks te herleiden tot jou of je leerlingen: identificeerbare kenmerken zoals geboortedatum en school zijn uit dit bestand verwijderd. De video-data (observaties tussen leerkracht en leerling, maar niet de interventiefilmopnamen) willen we beschikbaar stellen in een video-database. Deze videogegevens zijn niet gekoppeld aan namen, maar jij en je leerling zijn hierop wel herkenbaar in beeld. Alleen onderzoekers kunnen toegang vragen tot deze gegevens. Het huidige onderzoeksteam kan deze data gebruiken voor vervolgonderzoek. Daarnaast kunnen andere onderzoekers toegang vragen tot deze gegevens voor aanvullende onderzoeksvragen over verdere professionalisering van leerkrachten. Wanneer data gedeeld worden met andere onderzoekers worden er maatregelen genomen om te zorgen dat dit veilig gebeurt. In deze databases voor hergebruik worden de onderzoeksgegevens (antwoorden op de vragenlijsten, scores van de klassenobservaties en van de video-opnamen en de video-opnamen zelf) voor onbepaalde tijd opgeslagen. Het toestemming geven voor hergebruik van gegevens is geen voorwaarde voor deelname; op het toestemmingsformulier kun je aangeven of je wel of niet akkoord gaat met de opslag van je gepseudo-anonimiseerde data voor onbepaalde tijd in deze databases voor de beantwoording van andere onderzoeksvragen over verdere professionalisering van leerkrachten. Als je hier niet mee instemt worden je gegevens 10 jaar na het verschijnen van de laatste onderzoekspublicatie verwijderd.

Gebruik van video-opnamen voor opleidingsdoeleinden

We zouden graag de interventiefilmopnamen en de observaties tussen jou en de leerling waarmee je de interventie doorloopt van een deel van de leerkrachten en leerlingen gebruiken in de opleiding van (toekomstige) professionals. De opnamen kunnen dan gebruikt worden in colleges psychologie en pedagogiek binnen de Faculteit Gedrags- en Bewegingswetenschappen aan de Vrije Universiteit. Daarnaast worden onderzoeksresultaten regelmatig gepresenteerd op (inter)nationale congressen. In de uitleg over het project aan professionals op deze congressen is het delen van video-opnamen ondersteunend. Op het toestemmingsformulier kun je aangeven of je toestemming geeft voor het gebruik van deze video-opnamen voor de opleiding van (toekomstige) professionals en presentaties op congressen. Als je vragen hebt over het delen en (her)gebruik van onderzoeksgegevens neem dan gerust contact op met de hoofdonderzoeker Mw. Mathilde Overbeek (m.m.overbeek@vu.nl; 06-18422132).

Incidentele bevindingen

In het uitzonderlijke geval dat uit het onderzoek signalen van ernstige – nog onbekende - problemen naar voren komen worden deze in eerste instantie met jou en de schooldirectie besproken. Hierbij wordt het protocol van de school gevolgd.

Intrekken toestemming

Deelname aan het onderzoek is vrijwillig. Je kunt je toestemming voor het gebruik van je gegevens altijd weer intrekken. Dit geldt voor dit onderzoek en ook voor het bewaren en het gebruik voor toekomstig onderzoek. Daarvoor hoef je geen reden op te geven. De onderzoeksgegevens die zijn verzameld tot het moment dat je je toestemming intrekt worden nog wel gebruikt in het onderzoek.

Het intrekken van je toestemming doe je door contact op te nemen met de betrokken onderzoekers via de contactgegevens onderaan deze brief.

Hoe worden eventuele vragen, bezwaren en klachten behandeld?

Bij vragen of klachten over de verwerking van je gegevens kun je allereerst contact opnemen met de betrokken onderzoekers. Je kunt ook contact opnemen met de Functionaris Gegevensbescherming van de Vrije Universiteit (functionarisgegevensbescherming@vu.nl). Deze houdt toezicht op de naleving van de AVG in de omgang met je data. Voor algemene informatie over je rechten bij de verwerking van je gegevens kun je de website van de Autoriteit Persoonsgegevens raadplegen: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/>. Hier kun je ook terecht voor vragen of klachten.

Meer informatie?

Dit onderzoek is goedgekeurd door de Vaste Commissie Wetenschap en Ethiek van de Vrije Universiteit, Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen. Als je graag meer informatie over het project wil, kun je altijd bellen of mailen met de hoofdonderzoeker (Mathilde Overbeek). Haar gegevens vind je onderaan deze brief. Wil je graag advies inwinnen over deelname bij een onderzoeker die niet bij dit onderzoek betrokken is? Dan kun je contact opnemen met dr. Andrea Spruijt (a.uilenhoed-spruijt@yulius.nl). Heb je een klacht over het onderzoek? Bespreek deze in eerste instantie met de hoofdonderzoeker. Is de klacht daarmee niet opgelost, dan kun je schrijven naar vcwe.fgb@vu.nl.

Bij deze brief vind je een formulier dat je kunt tekenen voor akkoord als je meedoet aan het onderzoek. Het is de bedoeling dat je alle lege vakjes invult. Het ingevulde formulier kun je inscannen en mailen.

Hartelijke groet,

Mathilde Overbeek, m.m.overbeek@vu.nl, 06-18422132

Kim Starreveld, k.m.starreveld@vu.nl

Marian Bakermans-Kranenburg, m.j.bakermans@vu.nl

Agnes Willemen, a.m.willemen@vu.nl

Onderzoekers B-KIJK

TOESTEMMINGFORMULIER LEERKRACHT Onderzoeksproject B-KIJK

Graag vragen wij je toestemming voor deelname aan een onderzoek naar de vraag welke interventie leerkrachten het beste kan ondersteunen in de omgang met leerlingen waarmee zij een moeizame interactie ervaren.

1. Ik bevestig dat ik de brief heb gelezen. Ik begrijp de informatie. Ik heb de gelegenheid gehad om vragen te stellen aan de onderzoekers. Deze vragen zijn naar tevredenheid beantwoord. Ik heb voldoende tijd gehad om over deelname na te denken.
2. Ik doe mee aan het onderzoeksproject (interventie en meetmomenten).
3. Ik weet dat deelname geheel vrijwillig is en dat ik mijn toestemming op ieder moment kan intrekken zonder dat ik daarvoor een reden hoeft te geven.
4. Ik geef toestemming voor het verzamelen en gebruiken van mijn gegevens zoals in de informatiebrief staat. Ik weet dat de gegevens vertrouwelijk zullen worden behandeld en dat de informatie die gepubliceerd wordt in wetenschappelijke artikelen niet herleidbaar is naar mij.
5. Ik geef toestemming om mijn gegevens tot 10 jaar na het verschijnen van de laatste onderzoekspublicatie te bewaren.
6. Ik geef ☐ wel
☐ geen toestemming voor het pseudo-anoniem archiveren voor onbepaalde tijd van mijn **scores** in een database voor vervolgonderzoek door zowel het huidige onderzoeksteam als andere onderzoekers over verdere leerkrachtprofessionalisering.
7. Ik geef ☐ wel
☐ geen toestemming voor het opslaan van de filmopnamen (**observaties tussen leerkracht en leerling**, maar niet de interventieopnamen) voor onbepaalde tijd in een database voor vervolgonderzoek over verdere professionalisering van leerkrachten door zowel het huidige onderzoeksteam als andere onderzoekers.
8. Ik geef ☐ wel
☐ geen toestemming voor het gebruik van de video-opnamen voor de opleiding van toekomstige professionals in colleges psychologie en pedagogiek binnen de Faculteit Gedrags- en Bewegingswetenschappen aan de Vrije Universiteit.
9. Ik geef ☐ wel
☐ geen toestemming voor het gebruik van de video-opnamen bij wetenschappelijke presentaties op (inter)nationale congressen.

Naam: _____
E-mail: _____

Datum : __ / __ / ____

Handtekening:

Als onderzoeker geef ik hierbij aan toelichting te hebben gegeven over het onderzoek. Ik verklaar mij bereid eventuele nog opkomende vragen over het onderzoek naar vermogen te beantwoorden. Als er tijdens het onderzoek informatie bekend wordt die de toestemming van de proefpersoon zou kunnen beïnvloeden dan breng ik hem/haar daarvan tijdig op de hoogte.

Naam onderzoeker:

Handtekening onderzoeker:

Datum : __ / __ / ____